

S. Sayısı : 103

Kibrit ve akmak İnhisarı İşletme İmtiyazının Kaldırılması ve bu İmtiyazın İşletilmesi İçin Muvakkat bir idare kurulmasına dair olan 4426 sayılı kanuna ek kanun lāyihası ve Gmruk ve İnhisarlar ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1/223)

T. C.

Bařvekālet

Muamelāt Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 90 - 6/829

15 . III . 1944

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Kibrit ve akmak inhisarı işletme imtiyazının kaldırılmasına ve bu inhisarın işletilmesi için muvakkat bir idare kurulmasına dair olan 4426 sayılı kanuna ek olarak Gmruk ve İnhisarlar Vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 8 . III . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lāyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil

ř. Saracoğlu

Kibrit ve akmak inhisarı işletme imtiyazının kaldırılmasına ve bu inhisarın işletilmesi için muvakkat bir idare kurulmasına dair 4426 sayılı kanuna ek kanun lāyihası mucip sebepleri

4426 sayılı kanunla kurulan Kibrit ve akmak inhisarı işletme muvakkat idaresinin İnhisarlar manzumesine ilhakı halinde bu işletmede halihazır şartlara göre, aksaklıklar olacağı anlaşılmaktadır.

Bu sebeple bu muvakkat idarenin aynı kanundaki hükümlerle 1945 mali yılı sonuna kadar faaliyetinin idamesi ve řu kadarki fevkalāde hallerinde devamı takdirinde bu şekli idarenin İcra Vekilleri Heyetince temdit olunması zaruri görülmüş ve ekli lāyiha buna göre hazırlanmıştır.

Gümrük ve İnhisarlar Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
G. ve İ. Encümeni
Esas No. 1/223
Karar No. 10

27 . III . 1944

Yüksek Reisliğe

Kibrit ve çakmak inhisarı işletme imtiyazının kaldırılmasına ve bu inhisarın işletilmesi için muvakkat bir idare kurulmasına dair olan 4426 sayılı kanuna ek olarak Gümrük ve İnhisarlar Vekilligince hazırlanan ve Başvekilliğin 15 mart 1944 tarihli 6/829 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Gümrük ve İnhisarlar Vekili Suad Hayri Ürgüblü hazır bulunduğu halde Encümenimizde konuşuldu :

Bilindiği üzere evvelce bir Amerikan şirketine verilmiş olan kibrit ve çakmak inhisarının işletilmesi imtiyazı 18 mayıs 1943 de imzalanan bir mukavele ile kaldırılmış ve 4426 sayılı kanunla bu inhisarın işletilmesi için 1943 malî yılı sonuna kadar faaliyette bulunmak üzere İnhisarlar Vekilligine bağlı ve hükmi şahsiyeti haiz muvakkat bir idare kurulmuştur. Şimdi Yeni kanun lâyihasıyla bu muvakkat idarenin bitmek üzere olan faaliyeti müddetinin 1945 malî yılı sonuna kadar uzatılması ve fevkalâde hâlin devamı takdirinde İcra Vekilleri Heyetine bu müddeti uzatma salâhiyetinin verilmesi istenmektedir.

Gümrük ve İnhisarlar Vekili tarafından Encümene verilen izahata göre bu muvakkat idare hemen tamamiyle Türk ellere geçmiş ve

diğer İktisadi Devlet işletmelerine örnek olacak bir intizam ve çalışma ile istihsal ve satış hacimlerini ve dolayısıyla Devlet Hazinesine temin ettiği varidatı önemli surette arttırmış bulunmaktadır. Umumi masraf ve maliyetlerde ekonomi yapılmış ve ilk madde tedarikindeki güçlüklerle rağmen takdire lâyük neticeler alınmıştır. İdarenin ticari bir zihniyetle, iyiliği ve verimi denenmiş usullerle işlemekte devamı Encümenimizce dahi doğru ve yerinde görülerek kanun lâyihası Hükümetin teklifi ve hile aynen kabul ve tasvip edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

G. ve İ. En. Reisi	M. M.	Kâtip
Mardin	Rize	Seyhan
S. Düzgören	K. Kamû	Ş. İşcen
Çanakkale	Erzurum	Eskişehir
A. Kamçal	M. H. Göle	İ Özdamar
Ordu	Gazianteb	Kocaeli
H. Yalman	C. S. Barlas	A. Dikmen
Malatya	Malatya	Samsun
H. Sağıroğlu	O. Taner	N. Öztuzcu
Samsun	Tekirdağ	Tekirdağ
S. Erbay	E. Peki	N. Trak
Trabzon		
D. Eyiboğlu		

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/223
Karar No. 50

22 . IV . 1944

Yüksek Reisliğe

Kibrit ve Çakmak İhisarı İşletme imtiyazının kaldırılmasına ve bu ihisarın işletilmesi için muvakkat bir idare kurulmasına dair olan 4426 sayılı kanuna ek olarak Gümrük ve İhisarlar Vekilligince hazırlanan ve Başvekâletin 15 mart 1944 tarih ve 6/829 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâiyhası Encümenimize tevdi buyurulmakla Gümrük ve İhisarlar Encümeni mazbatasıyla birlikte ve Gümrük ve İhisarlar Vekili Suad Hayri Ürgüblü hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Kibrit ve Çakmak İhisarı İşletme imtiyazının kaldırılması üzerine 4426 sayılı kanunla kurulan muvakkat idarenin işleri hüsnü idare ettiği, muvakkat idare zamanında kibrit istihsal ve satışının arttığı görülmüş ve idarenin İhisarlar Umum Müdürlüğü bünyesine derhal intikalinden intibaka ait mahzurlar doğabileceği için 4426 sayılı kanunla ihdas olunan durumun 1945 malî yılı sonuna kadar muhafazası encümenimizcede yerinde görülmüştür.

Fevkalâde hallerin bu müddetten sonra da

devamı takdirinde, müddetin Yüksek Meclise kanun sevki suretiyle tekrar uzatılması imkânı daima mevcut bulunduğundan Hükümet tekli-finin ikinci fıkrasının tayyedilmesi muvafık görülmüştür. İkinci maddede yepılan tashih yazılışa aittir.

Umumî Heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Bütçe En. R. V.	M. M.	Kâtip
Kastamonu	Tokad	İstanbul
T. Coşkan	H. N. Keşmir	F. Öymen
Bitlis	Bolu	Diyarbakır
B. Osma	Dr. Zihni Ülgen	Şeref Uluğ
Edirne	Eskişehir	Giresun
N. Gündüzalp	Yavuz Abadan	M. Akkaya
Giresun	İsparta	İstanbul
Ayet Sayar	M. Karaağaç	H. Kortel
İstanbul	İzmir	Kayseri
H. Ulkmen	M. Birsal	F. Baysal
Mardin	Yozgad	Zonguldak
R. Ertan	A. Sungur	H. A. Kuyucak

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Kibrit ve Çakmak İnhisarı İşletme İmtiyazının kaldırılmasına ve bu inhisarın işletilmesi için muvakkat bir idare kurulmasına dair 4426 sayılı kanuna ek kanun lâyihası

MADDE 1. — 4426 sayılı kanunun ikinci maddesiyle tesbit edilen müddet 1945 malî yılı sonuna kadar uzatılmıştır.

Fevkalâde hallerin devamı takdirinde bu müddetin temdidine İcra Vekilleri Heyeti salâhiyetlidir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye ve Gümrük ve İnhisarlar Vekilleri memurdur.

8 . III . 1944

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Ş. Saracoğlu	A. R. Türel	
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
H. Uran	N. Menemencioğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	S. Day	
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	S. H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Mü. V.		Ti. V.
A. F. Cebesoy	C. S. Siren	

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Kibrit ve çakmak inhisarı işletme imtiyazının kaldırılmasına ve bu inhisarın işletilmesi için muvakkat bir idare kurulmasına dair 4426 sayılı kanuna ek kanun lâyihası

MADDE 1. — 28 . V . 1943 tarih ve 4426 sayılı kanunun ikinci maddesiyle tesbit edilen müddet 1945 malî yılı sonuna kadar uzatılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Hükümet teklifinin 3 ncü maddesi aynen.